

**ԲԱԺԻՆ 3. ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻՆ ԵՎ ՄՊՈՐՏԱՅԻՆ ՈԼՈՐՏՈՒՄ
ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ
ՊԱՏՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԵՏԵՐԸ**

ՀՏԴ 796.81

DOI: 10.53068/25792997-2024.3.13-168

ԼԱՅՈՇ ԿԵՐԵՍԵՇ. ՀՈՒՆԳԱՐԱՀԱՅ ԸՄԲԻՇԸ

*Վ.Բ. Հասրաթյան, Խ.Թ. Հարությունյան, Վ.Խ. Հարությունյան
Հայաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի
պեդագոգական ինստիտուտ, Երևան, Հայաստան*

Առանցքային բառեր: Լայոշ Կերեստեշ, հունահռոմեական ըմբշամարտ, օլիմպիական չեմպիոն, VIII օլիմպիական խաղեր, IX օլիմպիական խաղեր, Լայոշ Կերեստեշի անվան մրցանակ:

Հետազոտության արդիականություն: Աճող սերունդների համար առանձնահատուկ նշանակություն ունի ծանոթանալ այնպիսի անձանց կյանքի պատմություններին, որոնք իրենց կամքի ուժով, նպատակասլացությամբ և աշխատասիրությամբ հասել են մեծ հաջողությունների: Լայոշ Կերեստեշի օրինակը խոսուն վկայությունն է այն մասին, թե ինչպես կարելի է դժվարին պայմաններում (վաղ հասակում հոր կորուստ, միայնակ մայր, ութ քույրերի դաստիարակություն) ոչ միայն չկորսվել, այլև դառնալ օլիմպիական չեմպիոն: Նրա կյանքի պատմությունը ցույց է տալիս, որ նույնիսկ թույլ ֆիզիկական տվյալներով (չափազանց նիհար) երեխան կարող է հասնել

բարձրագույն մարզական նվաճումների՝ շնորհիվ համառ աշխատանքի և անսասան կամքի:

Հատկապես կարևոր է, որ Լայոշ Կերեստեշի օրինակը ցույց է տալիս հայ երիտասարդներին, որ հայկական արմատներ ունեցող մարդիկ կարող են հասնել համաշխարհային ճանաչման ցանկացած երկրում՝ միևնույն ժամանակ պահպանելով իրենց ազգային ինքնությունը: Այս պատմությունը կարող է ոգեշնչել երիտասարդներին՝ հաղթահարելու կյանքի դժվարությունները և ձգտելու բարձրագույն նվաճումների՝ անկախ սկզբնական պայմաններից և հանգամանքներից:

Հետազոտության նպատակը: Ուսումնասիրել և ներկայացնել հայազգի օլիմպիական չեմպիոն Լայոշ Կերեստեշի կյանքի ուղին, մարզական նվաճումները և նրա ժառանգության պահպանման ուղ-

ղությամբ իրականացվող աշխատանքները՝ դրանով իսկ վեր հանելով և հանրությանը ներկայացնելով սփյուռքահայ անվանի մարզիկի կերպարը:

Հետազոտության խնդիրները.

1. Ուսումնասիրել և վերլուծել Լայոշ Կերեստեշի հայկական ծագման վերաբերյալ պատմական փաստերը, ինչպես նաև նրա ընտանիքի պատմությունը Տրանսիլվանիայում:

2. Հավաքագրել և համակարգել Լայոշ Կերեստեշի մարզական կարիերայի, նվաճումների և օլիմպիական հաջողությունների մասին տեղեկությունները՝ բացահայտելով նրա դերը համաշխարհային սպորտի պատմության մեջ:

3. Ուսումնասիրել Լայոշ Կերեստեշի հիշատակի հավերժացման ուղղությամբ իրականացված միջոցառումները (հուշատախտակներ, անվանակոչումներ, մրցանակներ)՝ վերհանելով նրա ժառանգության պահպանման ժամանակակից դրսևորումները:

Հետազոտության մեթոդները և կազմակերպումը: Հետազոտության իրականացման համար կիրառվել են հետևյալ մեթոդները՝

1. պատմական աղբյուրների և արխիվային նյութերի ուսումնասիրություն և վերլուծություն,

- հունգարական մամուլի հրատարակումների ուսումնասիրություն,

- օլիմպիական արխիվների տվյալների վերլուծություն,

- հայ-հունգարական մշակութային միության նյութերի ուսումնասիրություն,

2. փաստագրական նյութերի հավաքագրում և համադրում,

- վավերագրական ֆիլմի նյութերի ուսումնասիրություն,

- լուսանկարների և պատմական փաստաթղթերի վերլուծություն,

- մարզական արխիվների տվյալների համակարգում:

Հետազոտությունն իրականացվել է համակարգված՝ սկզբում հավաքագրվել են պատմական փաստերը, այնուհետև դրանք համադրվել են ժամանակակից աղբյուրների հետ, վերջում ուսումնասիրվել է Լայոշ Կերեստեշի հիշատակի հավերժացման ժամանակակից վիճակը:

Հետազոտության արդյունքների վերլուծություն:

Հունահռոմեական ոճի ըմբիշ, IX օլիմպիական խաղերի չեմպիոն (Ամստերդամ, 1928) Լայոշ Կերեստեշն ունի հայկական ծագում: Նա ծնվել է 1900թ. ապրիլի 30-ին՝ Հունգարիայի Տրանսիլվանյա տարածաշրջանի Ալշոշ-Ֆալվա գյուղում (ներկայիս Ռումինիայի Օկնա դե Ժոս) հաստատված Կերեստեշների ընտանիքում:

Կերեստեշները մայր հայրենիքից օտար երկրներ գաղթած հայազգի բազմաթիվ ընտանիքներից մեկն էին: Նրանց ազգանունը՝ Կերեստեշ, ծագում է XVIII դ. տրանսիլվանահայերի մեջ տարածված Խաչիկ, այսինքն՝ «փոքր խաչ» անձնանունից, որը հունգարերեն թարգմանությամբ ստացել է Կերեստեշ ձևը [4]:

Լայոշի հայրը՝ Լուկաշ Կերեստեշը, առևտրական էր: Ծնողները Օկնա դե Ժոսից հետագայում տեղափոխվել են հարակից Փրայդ կամ Փարաջ (ռումիներեն՝ Praid, հունգարերեն՝ Parajd), որտեղ էլ անցել է Լայոշի մանկությունը (օլիմպիականների մասին հունգարալեզու հրապարակումներում Լայոշի ծննդավայրը սխալմամբ նշված է Փրայդը): Կերեստեշների տունը մինչ օրս էլ կանգուն է Փրայդում: Ցուցանակը մատնանշում է, որ այնտեղ ապրել է ապագա օլիմպիական չեմպիոնը: Գյուլի դպրոցի մարզադահլիճն էլ ներկայումս կրում է Լայոշ Կերեստեշի անունը:

Թեպետ լեգենդար մարզիկի հայազգի լինելու մասին մեր ունեցած տեղեկությունները սուղ են, սակայն, այնուամենայնիվ, առկա սակավաթիվ տեղեկություններով փաստագրված է Լայոշ Կերեստեշի հայկական ծագումը [1]: Հունգարերենով հաղորդագրություննե-

րից մեկում հստակ նշվում է Լայոշի ազգությունը. «Նա հայ էր. չնայած Շեկելիի բնակիչները մեծ սիրով նրան համարում են իրենց եղբայրը...» [2]: Լայոշի հայկական արմատների մասին նշվել է նաև Ռումինիայի Տըրգու Մուրեշ (Մարոսվասարհեյի) քաղաքի հայ-հունգարական մշակութային միության կազմակերպած «Հայկական մշակութային օրեր»-ի շրջանակներում տեղի ունեցած տարբեր միջոցառումների ժամանակ, երբ ընթերցումներ են եղել ծագումով հայազգի գործիչների մասին, որոնք ժամանակին մեծ ազդեցություն են ունեցել երկրի հասարակական կյանքում, սակայն, ժամանակի ընթացքում հիշողությունից խամրել են: Հայկական արմատներով Լայոշ Կերեստեշի մասին դասախոսություն է կարդացել Բալաշ Արպադը [1, 3, 5]:

Լայոշ Կերեստեշն ունեցել է ծանր մանկություն: Վեց տարեկանում կորցրել է հորը: Նրան և իր ութ քույրերին միայնակ մեծացրել է մայրը: Չափազանց նիհար լինելու պատճառով բժիշկների խորհրդով սկսել է զբաղվել ըմբշամարտով: Ներկայիս Ռումինիայի Մարոշ կոմսության Տըրգու Մուրեշ (Հունգարիայի Մարոշվաշարհեյ) քաղաքում սովորել է մսագործի արհեստը, այնուհետև՝ 17 տարեկանում, տեղափոխվել է Բուդապեշտ, որտեղ աշխատանքի է անցել և Մսագործների

ասոցիացիայում զբաղվել ըմբշամարտով: Եղել է համառ, չափազանց ճկուն, ունեցել է «երկաթե» կամք և ֆիզիկական բացարիկ ուժ:

20 տարեկանում Կերեստեշի հմտությունները նկատելի է Բուդապեշտի նախկին չեմպիոն, 1908 թ. ամառային օլիմպիական խաղերի ըմբշամարտի առաջնության թեթևքաշային կարգում 5-րդ տեղը զբաղեցրած Յոժեֆ Մարոտին: Ընդամենը մի քանի ամիս մարզվելուց հետո իր քաշային խմբում դարձել է Հունգարիայի լավագույն մարզիկը:

1921-1924 թթ. ապրել է Շվեդիայում, Ֆինլանդիայում, ապա՝ Գերմանիայում՝ ուժերը չափելով ըմբշամարտի «առյուծների», այդ թվում՝ Կարլ Վեստերգրենի հետ:

Մարզական նվաճումները: Լայոշ Կերեստեշը Հունգարիայի քառակի չեմպիոն է (անհատական՝ 1923, 1925 թթ., թիմային՝ 1927, 1931 թթ.), 1925-ին՝ Գերմանիայի չեմպիոն:

1925 թ. Միլանում Լայոշ Կերեստեշը դառնում է նաև Եվրոպական աշխարհամասի չեմպիոն:

1924 թ. Փարիզում դառնում է VIII օլիմպիական խաղերի արծաթե մեդալակիր, իսկ 1928 թ. Ամստերդամում նվաճում է IX օլիմպիական խաղերի չեմպիոնի տիտղոսը:

Հարկ է նշել, որ 1928 թ. Ամստերդամի օլիմպիական խաղերի բացման հանդիսավոր արարողության ժամանակ Լայոշ Կերեստեշը եղել է Հունգարիայի պատվիրակության դրոշակակիրը: Օլիմպիական խաղերից հետո՝ նվաճելով ոսկե մեդալը՝ որպես մարզիկ և մարզիչ հրավիրվել է ԱՄՆ, սակայն Կերեստեշն առաջարկը մերժել է: Ըմբշամարտի գորգում անցկացրել է 50 վաստակաշատ տարի: **Նրա ամենահայտնի սանը** աշխարհի եռակի (Տոլեդո, 1982, Տոլեդո, 1966 և Բուխարեստ, 1967) և օլիմպիական խաղերի կրկնակի չեմպիոն (XVIII օլիմպիական խաղեր՝ Տոկիո, 1964 և XIX օլիմպիական խաղեր՝ Մեխիկո, 1968) Իշտվան Կոզման էր:

Լայոշ Կերեստեշի մասին Զոլտան Բեչեն նկարահանել է վավերագրական ֆիլմ, որի կարճ տարբերակը ցուցադրվել է 2016 թ. ամառային օլիմպիական խաղերի ընթացքում [6]:

1924 թ. Փարիզի օլիմպիական խաղերում՝ ոսկե մեդալի համար մենամարտում Լայոշ Կերեստեշն ակնհայտորեն գերազանցել է ազգությամբ ֆինն Օսկար Ֆրիմանին, սակայն, հաղթող է ճանաչվել Ֆրիմանը, որն էլ առաջացրել է մեծ դժգոհություն: Ըստ Sporthírlap-ի հաղորդագրության՝ ժողովրդի վրդովմունքը տարերայնորեն բռնկվել է

Velodrome d'Hiver-ում և միայն ոստիկանական ուժերի միջամտության շնորհիվ է հնարավոր եղել կարգուկանոն հաստատել: Միջադեպը Օլիմպիական խաղերի ամենամեծ սկանդալներից մեկն էր [7]:

Կերեստեշի ֆիզիկական ուժի մասին տարածվել են լեգենդներ. «Նրա զորության մասին լեգենդներ են տարածվում: Այդ ժամանակ նա աշխարհում միակ մարդն էր, որը մեկ ձեռքով ինը անգամ ձգվեց: Ամերիկացի կամ ճապոնացի մեծ մարմնամարզիկները կարող էին դա անել ոչ ավելի, քան վեց անգամ» [6]:

Կերեստեշը համարվել է իր ժամանակի տղամարդկային գեղեցկության չափանիշ: Նկարիչ Ֆերենց Մարտոնի «Երրորդություն» վեներտիկյան մեծածավալ խճանկարում Կերեստեշը եղել է Հովհաննես առաքյալի մոդելը: Խճանկարը կարելի է տեսնել Սեգեդի տաճարում [6]:

1925 թ. Միլանում կայանալիք Եվրոպայի առաջնությանը Լայոշ Կերեստեշը մեկնել է գերմանական ակումբային թիմի հաշվին, սակայն, առանց վարանելու հայտարարել է, որ կպայքարի Հունգարիայի հավաքականի համար [6]:

1925 թ. Metro-Goldwyn-Mayer կինոստուդիան Կերեստեշին առաջարկել է ստանձնել Տարզանի դերը, սակայն նա մերժել է [7]:

Լայոշ Կերեստեշի անվան մրցանակ:

Սպորտային ակնառու հաջողությունների համար Հարգիտա շրջանի խորհրդը սահմանել է մրցանակը, որը կրում է Լայոշ Կերեստեշի անունը: Մրցանակը շնորհվում է մարզաշխարհի այն ներկայացուցիչներին, որոնք հասել են ակնառու մարզական արդյունքների կամ մեծ ավանդ ունեն սպորտի զարգացման գործում:

Լայոշ Կերեստեշի մրցանակը շրջանաձև, 42,5 մմ տրամագծով, 4 մմ հաստությամբ, միակողմանի հատված մետաղադրամ է, որը նվիրաբերվում է շրջանի քաղաքապետարանի ղեկավարի կողմից՝ հուշատախտակի և դրամական պարգևի ուղեկցությամբ [8]:

Լայոշ Կերեստեշի գերեզմանը:

Լայոշ Կերեստեշը մահացել է 1978 թ. օգոստոսի 9-ին՝ Բուդապեշտում: Նրա մարմինը հանգչում է Բուդապեշտի ամենամեծ՝ նոր հանրային գերեզմանոցում (հայտնի է նաև Rákoskeresztúr New Public Cemetery կամ Rákoskeresztúr գերեզմանատուն անվանաձևերով): Գերեզմանի համարն է՝ 34-körönd-1-6: Ի սկզբանե Լայոշ Կերեստեշի գերեզմանին տեղադրված է եղել համեմատաբար պարզ շիրմաքար: 2018 թ. հոկտեմբերի 20-28-ին Բուդապեշտում անցկացված ըմբշա-

մարտի աշխարհի առաջնության նախօրյակին (19 հոկտեմբերի, 2018 թ.) աշխարհահռչակ մարզիկի գերեզմանին տեղադրվել է սև գրանիտից կերտված նոր շիրմաքար, որի բացման՝ զինվորական պատիվներով ուղեկցվող հանդիսավոր արարողությանը մասնակցել են Հունգարիայի ըմբշամարտի ասոցիացիայի նախագահ, Ազգային պաշտպանության նախարարության պետական քարտուղար Շանդոր Բոկորը, Փարաշի քաղաքապետը և Շեկելի ըմբշամարտի ակադեմիայի նախագահ Ալբերտ Մաոյասը:

Շիրմաքարի՝ ուղղահայաց կանգնեցված հատվածում, Կերեստեշի բրոնզաձուլ պատկերն է: Քարի վերնամասում տեղադրված է ըմբշամարտի մենամարտի տեսարան ներկայացնող փոքրածավալ քանդակ՝ քանդակագործ Մարկ Լեկեշ:

2015 թ., մարզիկի ծննդավայրի՝ Ռումինիայի Հարգիդայի շրջանի Օկնա դե ժոս գյուղի մշակույթի տան պատին Լայոշ Կերեստեշի ծննդյան 115-ամյակի կապակցությամբ տեղադրվել է հուշատախտակ: Հուշատախտակը տեղադրվել է Հունգարիայի ըմբշամարտի ասոցիացիայի և Ազգային ռազմավարական հետազոտությունների ինստիտուտի աջակցությամբ: Հուշատախտակի հեղինակն է քանդակագործ Յանոշ Բլասկո կրտսերը:

Օկնա դե ժոս գյուղին հարակից Փրայո (մանուկ հասակում Լայոշ Կերեստեշն ապրել է Փրայոյում) գյուղի դպրոցի պատին ևս մի հուշատախտակ է տեղադրված: Հուշարձանի բացման հադիսավոր արարողությունը տեղի է ունեցել 2015 թ.՝ Լայոշ Կերեստեշի ծննդյան 115-ամյակի կապակցությամբ՝ Օկնա դե ժոս գյուղի մշակույթի տան պատին Կերեստեշի հուշատախտակը տեղադրելուց անմիջապես հետո: Նույն ժամանակ Փրայո գյուղի դպրոցի մարզադահլիճն անվանակոչվել է աշխարհահռչակ ըմբշի անունով: Հունգարիայի Օլիմպիական կեմիտեի կայքն այդ մասին հաղորդում է, որ պատվիրակությունն ուղևորվեց Փարաջ, որտեղ տոնակատարությունները շարունակվեցին Áprily Lajos նախակրթարանի մարզասրահի մեջ, որը կոչվել է Լայոշ Կերեստեշի անունով, իսկ մուտքի մոտ տեղադրվել է հուշատախտակ՝ որպես հարգանքի տուրք նրա հիշատակին:

«Միջոցառման ներկաներին ողջունեց Փարաջ գյուղի գյուղապետ Շանդոր Բոքորը: Ազգային օրհներգից հետո հանդիսավոր ելույթներով հանդես եկան սենատոր Աթիլա Վերեստոյը, Áprily Lajos տարրական դպրոցի տնօրեն Աթիլա Չերեսնիեսը և Székelyudvarhely-Korond ըմբշամարտի միությունների նախագահ

Շանդոր Ամբրուսը: Այն բանից հետո, երբ 6-րդ դասարանի աշակերտ Կելեմեն Գելերտը արտասանեց Պիեռ դը Կուբերտենի «Օդա սպորտին» բանաստեղծությունը, բանախոսները բացեցին մարզասրահի ցուցանակն ու հուշատախտակը: Պատմական եկեղեցիների ներկայացուցիչների օրհնությունից հետո ծաղկեպսակներ դրվեցին [9]:»:

Եզրակացություն: Կատարված հետազոտության արդյունքների վերլուծությունը թույլ է տալիս անել հետևյալ եզրահանգումը.

1. Հետազոտության արդյունքում հաստատվել է, որ տրանսիլվանահայ ընտանիքից սերված Լայոշ Կերեստեշն իր մարզական նվաճումներով ոչ միայն փառք է բերել Հունգարիային, այլև դարձել է հայկական սպորտային սփյուռքի պատմության ուշագրավ դեմքերից մեկը:

2. Լայոշ Կերեստեշը ոչ միայն իր ժամանակի լավագույն ըմբիշներից էր, այլև՝ լավագույն մարզիչներից մեկը:

3. Բացահայտվել է, որ չնայած մարզիկի հայկական ծագման մասին տեղեկությունները սահմանափակ են, սակայն դրանք հստակ փաստագրված են ժամանակի հունգարական մամուլում և հայ-հունգարական մշակութային կազմակերպությունների արխիվներում:

4. Ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ Լայոշ Կերեստեշի անձը հատկանշական է ոչ միայն սպորտային նվաճումներով, այլև բարոյական արժեքներով. նա մերժել է գայթակղիչ առաջարկները՝ մնալով հավատարիմ իր երկրին և կոչմանը:

5. Պարզվել է, որ Կերեստեշի հիշատակի հավերժացման գործընթացը շարունակական բնույթ է կրում՝ դրսևորվելով տարբեր ձևերով (հուշատախտակներ, անվանակոչումներ, մրցանակներ), ինչը վկայում է ժամանակակից հասարակությունում նրա կերպարի կարևորության մասին:

6. Հետազոտությունը բացահայտել է, որ Լայոշ Կերեստեշի կյանքի պատմությունը կարող է ուսանելի օրինակ ծառայել երիտասարդ սերնդի համար՝ ցույց տալով որ, հաստատակամությունը, նպատակասլացությունը և աշխատասիրությունը կարող են հաղթահարել ցանկացած խոչընդոտ:

7. Հաստատվել է, որ Կերեստեշի ժառանգության պահպանումը միավորում է տարբեր երկրների և ազգությունների ջանքերը (Հունգարիա, Ռումինիա, հայկական սփյուռք), ինչը վկայում է նրա անձի համամարդկային նշանակության մասին:

📖 ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Ararat» ամսագիր, Բուխարեստ, 19-20/2016, էջ 11:
2. <https://www.terj hazavandor.ro/keresztes-lajos-emlekmu/> [մուսնք՝ 07.06.2024]
3. <https://www.e-nepujsag.ro/articles/az-ormeny-kultura-napjai-0#> [մուսնք՝ 26.06.2024]
4. <https://www.ormenycsaladnevek.hu/keresztes/> [մուսնք՝ 17.06.2024]
5. <https://www.araratonline.com/?p=36251> [մուսնք՝ 10.07.2024]
6. <https://maszol.ro/kultura/127512-film-keszult-a-szekely-olimpiai-bajnokrol-aki-maj-dnem-hollywoodi-star-lett> [մուսնք՝ 11.07.2024]
7. <https://jochapress.hu/szekely-fiu-nem-akart-tarzan-lenni> [մուսնք՝ 17.06.2024]
8. <https://hargitamegye.ro/kituntetesek/keresztes-lajos-dij/> [մուսնք՝ 10.07.2024]
9. <https://olimpia.hu/hirek/keresztes-lajos-emlektablavaavatas-es-sportteremnevado-a-sovideken> [մուսնք՝ 08.06.2024]

LAJOS KERESZTES. HUNGARIAN WRESTLER OF ARMENIAN DESCENT

*V.B. Hasratyan, Kh.T. Harutyunyan, V.Kh. Harutyunyan
Armenian State Institute of Physical Culture
and Sport, Yerevan, Armenia*

ABSTRACT

Keywords: Lajos Keresztes, Greco-Roman wrestling, Olympic champion, Transylvanian Armenians, Sportsmen of the Armenian Diaspora, sports heritage.

Research relevance: The relevance of the article is determined by the need to provide inspiring examples for the younger generation, especially in the context of the history of the Armenian Diaspora. The life story of Lajos Keresztes shows how one can overcome life's difficulties and achieve world recognition while preserving national identity.

Research aim and objectives: To explore and present the life path and sports achievements of the Olympic champion of Armenian descent, Lajos Keresztes, as well as the work carried out towards the preservation of his heritage, thereby revealing and introducing the image of this renowned sportsman from the Armenian diaspora to the public.

Research methods and organization: The research was carried out using methods of studying historical sources, archived materials, collecting documentary evidence, studying and analyzing these. The work was carried out systematically—from collecting historical facts to studying the current situation.

Research results analysis: As a result of the research, the Armenian origin of Lajos Keresztes was confirmed, his sports achievements were identified, and the current state of preserving his legacy was revealed. The study showed that the process of perpetuating Keresztes' memory is continuous and unites efforts from different countries and nationalities. This is also evidenced by the creation of a documentary film about Lajos Keresztes and the establishment of an award in his name for outstanding sports achievements.

Conclusion: The study of the life and activities of Lajos Keresztes uncovered an important chapter in the history of the Armenian diaspora. Efforts to preserve Keresztes' legacy highlight the significance of his image in the modern society.

ВЕНГЕРСКИЙ БОРЕЦ АРМЯНСКОГО ПРОИСХОЖДЕНИЯ

*В.Б. Асратян, Х.Т. Арутюнян, В.Х. Арутюнян
Государственный институт физической культуры
и спорта Армении, Ереван, Армения*

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова: Лайош Керестеш, греко-римская борьба, олимпийский чемпион, трансильванские армяне, спортсмены армянской диаспоры, спортивное наследие.

Актуальность исследования. Актуальность статьи обусловлена необходимостью представления вдохновляющих примеров для подрастающего поколения, особенно в контексте истории армянской диаспоры. История жизни Лайоша Керестеша показывает, как можно преодолеть жизненные трудности и достичь мирового признания, сохраняя при этом национальную идентичность.

Цель исследования: Изучить и представить жизненный путь, спортивные достижения олимпийского чемпиона армянского происхождения Лайоша Керестеша и работы, проводимые в направлении сохранения его наследия, тем самым выявляя и представляя общественности образ известного спортсмена армянской диаспоры.

Методы и организация исследования. Исследование проводилось с применением методов изучения исторических источников, архивных материалов, сбора документальных материалов, их изучения и анализа. Работа выполнялась системно – от сбора исторических фактов до изучения современной ситуации.

Анализ результатов исследования. В результате исследования подтверждено армянское происхождение Лайоша Керестеша, выявлены его спортивные достижения и раскрыто современное состояние сохранения его наследия. Исследование показало, что процесс увековечивания памяти Керестеша носит непрерывный характер и объединяет усилия разных стран и национальностей, о чем свидетельствует также создание документального фильма о Лайоше Керестеше и учреждение премии его имени за выдающиеся спортивные достижения.

Краткое заключение. Изучение жизни и деятельности Лайоша Керестеша раскрыло одну из важных страниц истории армянской диаспоры. Работы по сохранению наследия Керестеша свидетельствуют о важности его образа в современном обществе.

Տեղեկություններ հեղինակների մասին

Վահե Բակուրի Հասրաթյան՝ Ըմբշամարտի և արևելյան մարզաձևերի ամբիոնի դոցենտ, Հայաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պետական ինստիտուտ, Երևան, Հայաստան, E.mail: vahe.hasratyan@sportedu.am

Խաչիկ Թորգոմի Հարությունյան՝ Ըմբշամարտի և արևելյան մարզաձևերի ամբիոնի դոցենտ, Հայաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պետական ինստիտուտ, Երևան, Հայաստան, E.mail: khachik.harutyunyan@sportedu.am

Վարդան Խաչիկի Հարությունյան՝ մագիստրանտ, Հայաստանի ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի պետական ինստիտուտ, Երևան, Հայաստան,
E.mail: Vardan Harutyunyan fima@sportedu.am

Information about the authors

Vahe Bakur Hasratyan, Associate Professor of the Chair of Wrestling and Oriental Sports, Armenian State Institute of Physical Culture and Sport, Yerevan, Armenia,
E-mail: vahe.hasratyan@sportedu.am

Khachik Torgom Harutyunyan, Associate Professor of the Chair of Wrestling and Oriental Sports, Armenian State Institute of Physical Culture and Sport, Yerevan, Armenia, E-mail: khachik.harutyunyan@sportedu.am

Vardan Khachik Harutyunyan, Master's Student, Armenian State Institute of Physical Culture and Sport , Yerevan, Armenia, E-mail: Vardan Harutyunyan <fima@sportedu.am>

Հոդվածն ընդունվել է 05.10.2024–ին:

Ուղարկվել է գրախոսման՝ 06.10.2024–ին:

Գրախոս՝ մ.գ.դ., պրոֆեսոր Պ. Գևորգյան